

Antônio Francisco Lisboa zwany Aleijadinho. Brazylia. „Moje podróże do Am. Łacińskiej z historią w tle”

Aleijadinho (1738-1814), syn portugalskiego architekta Manoela Francisco Lisboa i Afrykanki, urodził się z chorobą zwyrodnieniową, która doprowadziła do deformacji kończyn (jego przydomek oznacza „Mały kaleka”). W końcu stracił władzę w rękach, ale przez resztę swojej kariery kontynuował pracę z narzędziami przymocowanymi do jego ramion.

Zaprojektował i wykonał m.in. dekoracje Sanktuarium Bom Jesus de Matosinhos w Congonhas (ok. 1757 r.), które jest prawdopodobnie jego najbardziej znanym dziełem. Na szczególną uwagę zasługuje między innymi wspaniałe wnętrza Kościoła São Francisco de Assis, w São João del Rei, a zwłaszcza zestaw rzeźb w prezbiterium, sześć ołtarzy w nawie i ambony, ukazujące wyraźny wpływ szkoły Antônia Francisco Lisboa. (źródło: <https://www.britannica.com/biography/Aleijadinho>)

Aleijadinho był zmuszony poruszać się na klęczkach. Choroba nie przeszkodziła mu jednak w kontynuowaniu wyuczonego zawodu. Nie posiadając palców, pracował, przywiązując sobie do przedramion odpowiednie narzędzia służące do wydobywania zawiłych i często wyrafinowanych form w drewnie lub w kamieniu.

Gdy znalazłem się w stanie Minas Gerais i spojrzałem na rzeźby wykonane przez Aleijadinho nie wierzyłem własnym oczom. Ich autor nie posiadał żadnego akademickiego wykształcenia w dziedzinie sztuki, a kamienne posągi, wyrzeźbione w sposób bardzo realistyczny, czasami karykaturalny, nacechowane były harmonijnymi i pogodnymi kształtami w stylu rokoka.

(...) Przeglądałem się z podziwem, bo przecież wszystkie te dzieła były w stanie konkurować z najlepszymi pracami rzeźbiarskimi zachodniej sztuki, a najbardziej z rzeźbami Apostołów, autorstwa Klaus Slutera (1340-1408) z klasztoru Chartreuse at Champmol, niedaleko Dijon we Francji. Wbrew różnicy czasu; ponad czterech wieków, te dwa zestawy posągów były pod wieloma względami sobie bliskie, a dodatkowo, wyjątkowa ekspresja i uczuciowość wyrażona w pracach Aleijadinho, dały fascynujący, unikalny wręcz obraz portugalskiej sztuki kolonialnej w Brazylii.

Niezwykłe!

Autor:

Mirosław Olszycy